

KABİS Bildiriminin Yapılması Durumunda Trafik İdari Para Cezalarının Akıbeti

Av. Sedat TARLACI

Işıқтаç & Atabay & Kurtoğlu Hukuk Bürosu

Filo ve Rent a Car dergisinin 2020 Ocak-Şubat sayısında yayımlanan yazımda, oto kiralama kuruluşlarının, sürücüsü tespit edilemeyen motorlu taşıtların tescil plakalarına düzenlenen trafik idari para cezalarından dolayı büyük mağduriyet yaşadıklarını ifade ederek gündeme getirmişt(ım).

Trafik idari para cezalarının kural olarak ihlali gerçekleştiren kişi aleyhine düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak Karayolları Trafik Kanunu'nun ("KTK") 116.maddesi buna bir istisna getirmiş ve ihlali gerçekleştiren kişinin tespit edilememesi durumunda cezai işlemin tescil plakası aleyhine düzenlenebileceğine imkan tanımıştır.

Sürücünün tespit edilemediği istisnai haller için öngörülen bu imkan, kolluk kuvveti tarafından ne yazık ki genelleştirilmişti ve sürücünün tespitinin mümkün olduğu durumlarda dahi cezai işlem çoğu sefer tescil plakası aleyhine uygulanmaktaydı.

Bu istisnanın, uygulamada genelleştirilmesinin yarattığı mağduriyet kanun koyucunun dikkatini çekmiş olacak ki "Trafik İdari Para Cezası Karar Tutanaklarının Düzenlenmesinde, Tahsilinde Ve Takibinde Uygulanacak Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" ("Yönetmelik")te 25.12.2020 tarihinde değişiklik yapmış ve cezai işlemi uygulanmadan önce kolluk kuvvetine KABİS sistemi üzerinden aracın kiralık olup olmadığını araştırma yükümlülüğü getirmiştir.

Buna göre, trafik kural ihlalinin yapıldığı tarihte motorlu taşıt kiralınmış ve kiralınmış olduğu 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu uyarınca KABİS sistemine

bildirilmiş ise cezai işlemin motorlu kara taşıtının kiracısı aleyhine uygulanacağı açıkça kanun hükmüne bağlanmıştır.

Kanun hükmü uyarınca kolluk kuvveti, trafik kuralı ihlali tespit ettiği takdirde öncelikle KABİS sistemi üzerinden taşıtın ihlalin gerçekleştiği tarihte kiralınıp kiralınmadığını araştırarak, bu araştırma neticesinde taşıtın kiralandığını tespit ederse cezai işlemi taşıtın kiracısına uygulayacaktır.

Her ne kadar kanun hükmü açık olsa da kolluk kuvvetinin söz konusu düzenlemeye aykırı davranması her zaman için mümkündür. Bu durumda elbette ceza

Kanun hükmü uyarınca kolluk kuvveti, trafik kuralı ihlali tespit ettiği takdirde öncelikle KABİS sistemi üzerinden taşıtın ihlalin gerçekleştiği tarihte kiralanıp kiralanmadığını araştırarak, bu araştırma neticesinde taşıtın kiralandığını tespit ederse cezai işlemi taşıtın kiracısına uygulayacaktır.

tutanağının tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde sulh ceza mahkemesi nezdinde cezai işleme itiraz edilerek dava açılabilir.

Yönetmelikte yapılan değişiklik sonrası bazı sulh ceza mahkemelerinin itirazın kabulüne ilişkin karar gerekçeleri aşağıdaki gibidir. Menemen Sulh Ceza Hakimliği'nin 2019/2032 Değişik İş numaralı dosyasında verilen 24.02.2021 tarihli karar:

"... Trafik İdari para cezası karar Tutanaklarının Düzenlenmesinde, Tahsilinde ve Takibinde Uygulanacak Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliği'nin 25/12/2020 tarihinde yapılan yeni değişiklik ile birlikte 9. Maddesinin 1. Fıkrasında "Karayolları Trafik Kanunu gereğince yetkili kılınmış personel tarafından, Karayolları Trafik Kanunu'nun ilgili maddelerinde belirtilen kural ihlallerinde bulunan araçların tescil plakaları üzerinden, araç veri tabanında bulunan bilgisayar kayıtları veya araç tescil dosyasındaki bilgiler esas alınarak sahiplerine cezai işlem uygulanır. Trafik kural ihlalinin yapıldığı aracın ihlal tarihinde kiralandığının, 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bilgilendirme Kanununun Ek.3.üncü maddesi kapsamında genel kolluk kuvvetlerinin denetimine hazır bulundurulan veriler üzerinden tespit edilmesi halinde, cezai işlem kiralayana uygulanır." hükmü düzenlenmiştir. Yeni yapılan değişiklik üzerine yukarıda yer verilen madde uyarınca Karayolları Trafik Kanunu'nun ilgili maddelerinde belirtilen kural ihlallerinin sisteme kayıtlı olması şartıyla aracı kiralayan kişi hakkında cezai işlemin uygulanacağını açıkça hüküm altına alındığı bu kapsamda idari yaptırıma konu cezai işlemlerin aracın kiralayana konumunda bulunan G*** G*** B*** S*** V*** Tic Ltd. Şti'ne uygulanması gerekirken itiraz eden ve kiracı konumunda bulunan şirket hakkında uygulanmış olmasının usul ve yasaya aykırı olduğu anlaşılmalı itiraz edenin itirazında haklı olduğu anlaşılacak düzenlenmiş idari para cezasının Kabahatler Kanunu madde 28/8-b hükmüne göre hukuka aykırı olması sebebiyle idari yaptırım kararının kaldırılmasına dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir."

İstanbul Anadolu 2.Sulh Ceza Hakimliği'nin 2020/2619 Değişik İş numaralı dosyasında verilen 23.02.2021 tarihli karar:

"... Dosya kapsamında yapılan inceleme neticesinde; Asayiş Şube Müdürlüğü Oto Hırsızlığı Büro Amirliği'nin 19/02/2021 tarihli yazı cevabında idari para cezasına konu aracın L*** O*** S*** V*** Tic. A.Ş. isimli firma tarafından 11/01/2015-16/05/2021 tarihleri arasında S*** S*** V*** Tic. A.Ş. isimli firmaya kiralandığı ve KabİS'e bildirim yapıldığı anlaşıldığından idari para cezasının iptaline karar verilerek aşağıdaki yer aldığı şekilde hüküm kurulmuştur..."

Yukarıdaki mahkeme kararlarından da anlaşılacağı üzere, Yönetmelikteki açık düzenlemeye rağmen cezai işlemin taşıtların tescil plakasına uygulanması durumunda, mahkemelerin cezai işlemin kaldırılmasına karar vermesi için ihlalin gerçekleştiği tarihte taşıtın kiralık olması ve KABİS'e bildirim yapılmış olması yeterli olacaktır.

Yönetmelikte yapılan değişiklik aynı zamanda trafik idari para cezası karar tutanaklarının, araç malikine veya kiracıya posta yoluyla veya Elektronik Tebligat Yönetmeliği hükümlerine göre elektronik ortamda tebliğ edilebilmesinin de önünü açmıştır. Bu sebeple aleyhe düzenlenen cezai işleme karşı itiraz süresinin kaçırılmaması adına oto kiralama kuruluşlarının kep veya UETS posta kutularını da belirli aralıklarda kontrol etmesi faydalı olacaktır.

Yönetmelikte yapılan değişikliğin oto kiralama kuruluşlarının mevcut bir sorununu çözer nitelikte olduğu ortadadır. Ancak unutulmamalıdır ki Yönetmelikte yapılan değişiklik ile arzu edilen sonuca ulaşılabilmesi için yeni düzenlemenin kolluk kuvveti tarafından aktif bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Aksi halde değişiklik öncesinde cezai işlemin kaldırılması için itiraz yoluna başvurmak zorunda kalan oto kiralama kuruluşları, kanun hükmünün aktif bir şekilde uygulanmaması nedeniyle tekrar itiraz yoluna başvurmak zorunda kalacaklardır. ●

Mahkeme Kararları

- İstanbul Anadolu 2.Sulh Ceza Hakimliği, D.İş 2020/2619, T. 23.02.2021
- Menemen Sulh Ceza Hakimliği, D.İş 2019/2032, T. 24.02.2021

Dipnot

(i) Sedat TARLACI, "Araçların Tescil Plakalarına Kesilen Trafik İdari Para Cezalarının Kaldırılması", (Çevrimiçi) <http://tokkder.org/tokkder-dergi/4475>, 09 Şubat 2020).